Det antroposofiske kvartal bak Slottet

1

8

2

9

3

10

4

11

5

12

6

13

7

14

Innhold

Spaserturen 3
1. Cultura Bank 4
2. Bokken Lasson 4
3. Antroposofisk Selskap og Vidargruppen 5
4. Terapeutikum, Legene i Oscars gate 5
5. Antropos bokhandel og Oslogruppen 6
6. Arkitektenes Hus 6
7. Professor Dahls gate 17 7
8. Hjelms gate 3 7
9. Berle 8
10. President Harbitz gate 17 8
11. Røtter på Frogner (tidligere Helios) 9
12. Kristensamfunnet 9
13. Solrosen barnehage 10
14. Nobelinstituttet 10
Flere stoppesteder i Oslo 11
Rudolf Steiners besøk i Norge 12
Kart over det antroposofiske kvartalet 14

Spaserturen

Spaserturen er lagt opp som en runde med Nationaltheatret stasjon som utgangspunkt. Hovedtyngden av stoppestedene viser dagens tilbud og aktiviteter som er sprunget ut av antroposofien og Rudolf Steiners råd og impulser. Turen kan forlenges ned i sentrumsgatene for å se flere av de stedene der Rudolf Steiner holdt foredrag på begynnelsen av 1900-tallet – den gang hovedstaden het Kristiania.

1 | CULTURA BANK
Holbergs plass 4

Turen starter fra Nationaltheatret stasjon, og du skrår gjennom Slottsparken og inn Holbergs gate til Holbergs plass, der Cultura Bank holder til i nr. 4.

Sparebanken ble etablert i 1997 og er en etisk bank, noe som innbærer at innskyterne får vite hva pengene brukes til, og at utlånsformålene vurderes i forhold til sosiale kriterier og om de er bærekraftige.

Banken er en del av den internasjonale bankbevegelsen «social banking», og den utgir *Pengevirke* – tidsskrift for ny bankkultur. Initiativet til banken ble tatt i 1982 av flere antroposofer i Norge, deriblant økonomiprofessor Leif Holbæk-Hanssen. Disse var inspirert av Gemeinschaftsbank i Tyskland.

Litteratur

Økonomien i samfunnet – når mennesket blir viktigst, Leif Holbæk-Hanssen.

CULTURA BANK www.cultura.no
Cultura Bank utgir *Pengevirke* – tidsskrift for ny bankkultur.

2 | BOKKEN LASSON
Hegdehaugsveien / Oscars gate

Turen fortsetter opp Svend Bruns gate og Hegdehaugsveien til statuen av Caroline (Bokken) Lasson (1871–1970) på hjørnet av Oscars gate.

Den kjente cabaretartisten var inspirert av muligheten for en indre sjelelig utvikling, og i 1921 ble hun medlem av Vidargruppen.

Hun medvirket også under dannelsen av Antroposofisk Selskap i Norge 17. mai 1923 da Rudolf Steiner var til stede. I erindringsboken skriver hun:

«I årene fremover drakk jeg av springende kilder som antroposofien åpnet for meg.»

Bokken Lasson var også lærer i den første Steinerskole som ble startet i Oslo i 1926.

Litteratur

En kulturimpuls slår rot – Fra antroposofiens første tid i Norge, Terje Christensen.

Statuen av Bokken Lasson på hjørnet av Oscars gate.
I 1962 ble hun hedret med en bronsestatue utformet av Joseph Grimeland.

3 | ANTROPOSOFISK SELSKAP OG VIDARGRUPPEN
Oscars gate 10

Ta til høyre inn Oscars gate fram til det rosa huset i nr. 10. Huset er tegnet av den kjente arkitekt og byplanlegger Georg A Bull, med et tilbygg av arkitekt Eckhoff. Her leide Vidargruppen 2. etasje fra 1914.

Året etter ble Vidargruppens Forlag (Vidarforlaget) etablert for å utgi oversettelser av Steiner og annen antroposofisk litteratur.

I 1918 overtok Vidarfondet huset, og da Rudolf Steiner og Marie Steiner von Sivers (1867–1948) var i Norge i 1923, ble de innlosjert her. I annen etasje er det bibliotek og foredragssal, der Steiner holdt sine kurs og flere foredrag. Vinduene innvendig og utformingen rundt ovnen er tegnet av ham.

Antroposofisk Selskap i Norge holder til i første etasje. Landsselskapet ble grunnlagt under Rudolf Steiners besøk i 1923, og et sentralt område for dets virke er Høyskolen for åndsvitenskap. I huset startet også landets første Steinerskole i 1926 med tolv elever fordelt på tre klassetrinn.

GOETHEANUM www.goetheanum.org
ANTROPOSOFISK SELSKAP I NORGE www.antroposofi.no
VIDARFORLAGET www.vidarforlaget.no

Litteratur

Min livsvei, Rudolf Steiner.
Teosofi, Rudolf Steiner.

4 | TERAPEUTIKUM
Legene i Oscars gate 12

Like inntil ligger Oscars gate 12 med et antroposofisk orientert legesenter og andre terapitilbud. Rudolf Steiner holdt flere kurs for leger om medisin og terapeutisk eurytmi på åndsvitenskapelig grunnlag, og i samarbeid med legen Ita Wegman (1876–1943) utviklet han impulser for en ny utvidet medisin. Skolemedisinen med sitt naturvitenskapelige grunnlag danner den faglige basis for denne. Det helsepedagogiske arbeidet har også sitt utspring i dette, og på Nordstrand holder Helsepedagogisk Rudolf Steiner Skole til. I Norge finnes det ytterligere to helsepedagogiske skoler, fem helsepedagogiske hjem og seks Camphill landsbyer samt en Camphill virksomhet. Alle er samlet i Norsk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi. Tidsskriftet Landsbyliv utgis fire ganger i året.

Ta også turen bort til Lassonløkka i Grønnegate 19, like inntil, som var barndomshjemmet til Bokken Lasson og Oda Lasson, senere gift med Christian Krohg. Stedet var hyppig besøkt av kunstnere og diktere.

TERAPEUTIKUM www.terapeutikum.net
HELSEPEDAGOGISK SKOLE www.hrso.steinerskolen.no
CAMPHILL www.camphill.no

Litteratur

Hva kan legekunsten vinne ved en åndsvitenskapelig betraktning? Rudolf Steiner.
Impulser for en sosial fremtid, Karl König.
Bortenfor anstalt og ensomhet, Nils Christie.

5 | ANTROPOS BOKHANDEL OG OSLOGRUPPEN
Josefines gate 12

Følg Gustavs gate fram til Josefines gate 12 som ble erervet av Oslogruppen av Antroposofisk Selskap i 1955. Huset fra 1872 ble bygget om etter Steiners arkitektoniske impulser bl a i Goetheanum. I første etasje holder Antropos bokhandel til, som er den største antroposofiske bok- og nettbokhandel i Norden. Her finnes også en avdeling for barn og ungdom, samt formingsmateriell og barneleker. Antropos forlag ble etablert i 1961 og utgir oversettelser av Rudolf Steiner og annen antroposofisk litteratur, samt fagbøker, skjønnlitteratur og bøker for barn og ungdom. Åpent kl. 10.00–17.00 (14.00). Forlaget utgir også tidsskriftet Libra.

I første etasje har Oslogruppen en sal med plass til 70 personer og i annen etasje seminarrom og bibliotek med utlån til alle interesserte (tirsdager kl. 15.30–17.00 og 18.30–19.15). Det holdes en rekke foredrag, kurs og kunstutstillinger. Både Kristensamfunnet, Pedagogisk Seminar (Rudolf Steinerhøyskolen), Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole og Helios har hatt tilhold eller sitt utspring i huset.

OSLOGRUPPEN www.oslogruppen.no
ANTROPOS Telefon 22 46 03 74 – www.antropos.no
TIDSSKRIFTET LIBRA www.libra.antropos.no

Litteratur

Frihetens filosofi, Rudolf Steiner.
Goethes verdensanskuelse, Rudolf Steiner.

6 | ARKITEKTENES HUS
Josefines gate 34

Følg Josefines gate til venstre. I 1927 flyttet den første steinerskolen fra Oscars gate til gamle Halling pikeskole i Josefines gate 34, som i dag er Arkitektenes Hus.

Men økonomien var for svak, og skolen ble nedlagt i 1936. Samtidig hadde annen en førskole og steinerskole startet på Makrellbekken i 1932.

Etter krigen forsatte den i en lånt tyskerbrakke på Vigelandsjordet, før de flyttet inn i Smestadbrakkene i 1950. Først i 1962 stod nybygget på Hovseter ferdig hvor Rudolf Steinerskolen i Oslo holder til. Den har 13 klassetrinn og plass til 500 elever.

Den første Steinerskolen ble grunnlagt 1919 i Stuttgart for de ansatte ved sigaretfabrikken Waldorf-Astoria.

Da Rudolf Steiner besøkte Kristiania i 1921, holdt han to pedagogiske foredrag som inspirerte til denne virksomheten. Til sammen er det 33 steinerskoler i Norge og 1 000 i hele verden.

RUDOLF STEINER SKOLEN I OSLO www.rsio.no
STEINERSKOLENE I NORGE www.steinerskolen.no
ARBEIDSGRUPPEN HUS www.arbeidsgruppenhus.no

Litteratur

Antroposofi og pedagogikk, Rudolf Steiner.
Jonas, Jens Bjørneboe.
Under en mykere himmel, Jens Bjørneboe.
Menneske først!, Erik Marstrander.

7 | LEIEGÅRD OLE OG LIVY REITAN
Professor Dahls gate 17

Turen fortsetter til høyre i Uranienborgvn og så til høyre i Eilert Sundts gate som fører fram til Professor Dahls gate 17. Ta trappen opp langs den frodige hagen.

Den private leiegården ble i 1907 overtatt av Ole og Livy Reitan som begge var medlemmer av Teosofisk Samfunn. Da Steiner kom til Kristiania, var han her en rekke ganger, og i 1909 bodde han i første etasje.

Ole Reitan har tatt flere foto av Steiner i hagen. I familiens leilighet ble de såkalte FM-møtene holdt, og det var her det ble besluttet å stifte Vidarlosjen (forløperen for Vidargruppen) i 1911.

Angående leieboerne så stilte Ole Reitan to krav – de skulle spille et instrument og være antroposofer. Også forfatteren Ingeborg Møller bodde her en periode, og i 1910 gjorde hun Steiner kjent med Draumkvedet. Han ble svært interessert og bad henne oversette diktverket, ord for ord. I flere av foredragene senere henviste Steiner til Draumkvedet, noe som bidro til å gjøre det kjent i Mellom-Europa.

PROFESSOR DAHLS GATE 17 www.pd17.net
Rudolf Steiner ble fotografert i hagen her en rekke ganger, og i 1909 bodde han i første etasje.

Litteratur

Draumkvedet, Olav Åsteson.
Rudolf Steiner – Liv og tanker, Gary Lachman.

8 | ARBEIDSKOLLEKTIVET
Hjelms gate 3

Like bortenfor ligger Hjelms gate 3, der USASTO (Ungdoms-Studiefellesskapet for Antroposofi og Sosial Tregrening i Oslo-området) hadde sitt sete på 1970-tallet.

Det biologisk-dynamiske Spisestedet ble åpnet 17. mai 1973 da Antroposofisk Selskap i Norge var 50 år, og det var et populært tilholdsted en periode.

Tidsskriftet Josefine ble også startet her, men gikk inn etter noen år.

I dag organiseres mye av ungdomsarbeidet fra Ungdomsseksjonen i Goetheanum, blant annet en internasjonal folkehøyskole i Järna. Mer informasjon om folkehøyskolen finnes på: www.yip.se

GlobeNet3-gruppen og Dialogos arbeider med tregreningsspørsmålet i samarbeid med flere. I den gamle Garverigården fra 1863 er det i dag ingen antroposofisk virksomhet.

Huset ble fredet i 1979 og gitt Stiftelsen Arbeidskollektivet.

UNGDOMSSEKSJONEN www.youthsection.org
GLOBENET3-GRUPPEN I OSLO www.gn3.no
DIALOGOS www.dialogos.oslo.no
GRØNN GOURMET www.hellviktangen.no

Litteratur

Tregrening, Rudolf Steiner.
Hva skal vi ha i dag? Økologisk kokebok for barnehage, skole og hjem, Liv Skappel Gran.

9 | BERLE
Professor Dahls gate 30

Fortsett opp Ulfstens gate og ta til venstre i Holmboes gate og Majorstuvn, før du fortsetter i Prof. Dahls gate fram til Berle Antroposofisk Arbeidssenter.

I den ærverdige bygningen fra 1887 finner du Rudolf Steinerhøyskolen, Den norske Eurytmihøyskole, Steinerskoleforbundet og Steinerskolenes Foreldreforbund. Her tilbyr Rudolf Steinerhøyskolen steinerpedagogisk lærer- og førskolelærerutdanning med bachelorgrad, mastergrad i steinerpedagogikk, videreutdanning i billedkunst og en rekke etterutdanningsskurs. Den norske Eurytmihøyskole har en fireårig bachelorutdanning. Cirka halvparten av eurytmistudentene kommer fra land utenfor Norden.

Bygningen eies av Berlestiftelsen som søker å støtte og fremme det antroposofiske arbeidet i Norge, og her arrangeres foredrag, seminarer og forestillinger, bl a av Forum Berle som søker å være en brobygger mellom det antroposofiske miljøet og det allmenne kulturliv. Kantinen i underetasjen er åpen på dagtid, mandag-fredag.

RUDOLF STEINERHØYSKOLEN www.rshoyskolen.no
EURYTMIHØYSKOLEN www.eurytmi.no
STEINERSKOLENES FORELDREFORBUND www.foreldrene.no
FORUM BERLE www.forumberle.no

Litteratur

Rudolf Steiner: *Antroposofi og pedagogikk, Antroposofi og kunst, Eurytmi som synligt språk.*

10 | VIDARLOSJENS KONTOR
President Harbitz gate 19

Turen fortsetter ned Industrigata, og du tar til venstre i Briskebyveien og til høyre i Holtegata.

På hjørnet i President Harbitz gate 19 flyttet Vidarlosjen inn i 1911.

Dette var et turbulent år for Teosofisk Samfunn, noe som fremtvang at Rudolf Steiner opprettet et eget Antroposofisk Selskap.

I Kristianialosjen av Teosofisk Samfunn valgte 40 av de 107 medlemmene å bli med over i det nye selskapet. Vidarlosjen (senere kalt Vidargruppen) ble stiftet med Richard Eriksen som formann.

I Teosofisk Tidskrift ble det meddelt at Vidarlosjen hadde begynt sin virksomhet i midten av september «i et hyggeligt Lokale i Harbitz's Gade Nr. 19, hvor den tillige har et Bibliothek og Kontor, som holdes aabent fra kl. 12–2 og 5–7 daglig.»

I 1914 flyttet Vidargruppen til Oscars gate 10.

TIDSKRIFTET LIBRA www.libra.antropos.no

Litteratur

Antroposofien i Norden, Oddvar Granly (red.)
Fra antroposofiens første tid i Norge, Terje Christensen, Artikler online, tidsskriftet Libra, www.libra.antropos.no/Artikler_online.html

11 | RØTTER (TIDLIGERE HELIOS)
Colbjørnsens gate 12

Fortsett i President Harbitz gate ned til Niels Juels gate som du følger til Colbjørnsens gate. Her ligger helsekostbutikken Røtter på Frogner som overtok etter Helios i 2008. Røtter har utsalg av blant annet økologiske og biodynamiske produkter, samt hudpleieprodukter fra Weleda. Demeter er godkjenningsmerket for biodynamisk kvalitet, og også Wala homeopatisk medisin oppfyller Demeter-kravene. Det biodynamiske landbruket er basert på Steiners tanker om hvordan mennesket, naturen og kosmos henger sammen, og Biologisk-dynamisk Forening i Norge ble etablert i 1950. Utdannelsen foregår på Fyresdal Videregående Steinerskole og Sogn Jord- og Hagebruksskule i Aurland.

Litteratur

Et levende mangfold – om biodynamisk jord- og hagebruk, Berit Swensen.

RØTTER PÅ FROGNER Telefon 22 44 19 01
UTDANNING www.sjh.vgs.no – www.fyresdal.steinerskolen.no
BIOLOGISK-DYNAMISK FORENING www.biodynamisk.no

12 | KRISTENSAMFUNNET
Oscars gate 84

Du følger Colbjørnsens gate fram til Oscars gate hvor du svinger til høyre. I nr. 84 ligger Kristensamfunnets kirke, et nybygg fra 1990. Etter første verdenskrig oppsøkte en gruppe teologistudenter og yngre prester Rudolf Steiner og ba om råd om fornyelse av det kristent-religiøse liv. Rudolf Steiner var villig til dette, men han ønsket ikke selv å virke innenfor et religiøst samfunn. I 1922 ble det første Kristensamfunnet grunnlagt med Friedrich Rittelmeyer som leder, og i Norge ble Kristensamfunnet etablert av Christian Smit i 1927. I dag er det menigheter også i Bergen, Trondheim, Hamar og Stavanger. Menneskevielsens handling holdes søndager, helligdager, samt torsdager og lørdager.

Litteratur

Veien til religiøs fornyelse – Kristensamfunnets pionérår i Norge 1927–1960, John Baum.

KRISTENSAMFUNNET www.kristensamfunnet.no
Kristensamfunnet forutsetter ikke noe forhold til antroposofien, og det er åpent for alle.

13 | SOLROSEN BARNEHAGE
Inkognito terrasse 9

Like opp trappen fra Kristensamfunnet har Solrosen barnehage tilhold i den gule mursteinsbygningen siden 1981.

Eiendommen ble kjøpt av Kristensamfunnet i 1980. Bakenfor er det en stor gammel hage, og like inntil ligger en kommunal lekeplass.

I Steinerbarnehagen søker man å utvikle barnets sans for det skjønne gjennom omgivelsene, dagsrytmer, eventyr og lek. Steinerskolen disponerer også plasser for sine 6-åringer i barnehagen, for etter dispensasjon fra Stortinget kan Steinerpedagogikken på denne måten realiseres fullt ut.

Det finnes i dag 45 Steinerbarnehager i Norge og 1 800 i hele verden.

Litteratur

Barnets oppdragelse, Rudolf Steiner.
Barnets helse og utvikling, Michaela Glöckler og Wolfgang Goebel.

SOLROSEN BARNEHAGE web.mac.com/imaarud/solrosen
STEINERBARNEHAGEFORBUNDET www.steinerbarnehagene.no

14 | NOBELINSTITUTTET
Henrik Ibsens gate 51

Fra lekeplassen fortsetter du inn i den stille Inkognito terrasse og tar til høyre og deretter til høyre igjen i Inkognitogata. I Henrik Ibsens gate svinger du til venstre til Nobelinstituttet. Bygningen fra 1867 ble ombygd før Nobelinstituttet flyttet inn i 1905. Foran står en byste av Alfred Nobel. Her holdt Rudolf Steiner en rekke foredrag: Teosofien og Johannes' åpenbaring (1909), De enkelte folkesjelers misjon i sammenheng med den germansk-nordiske mytologi (1910), Mennesket i lys av okkultisme, teosofi og filosofi (1912), Det femte evangelium (1913), Om den sosiale tregreningen og Oppdragelse- og undervisningsmetoder på antroposofisk grunnlag (1921), Menneskevesen Antroposofi og kunst, Antroposofi og diktning (1923), m.fl.

Litteratur

Det femte evangelium, Rudolf Steiner.

NOBELINSTITUTTET www.nobelpeaceprize.org
Se oversikt Rudolf Steiners foredrag i Norge på nettstedet til Antroposofisk Selskap i Norge.

FLERE STOPPESTEDER I **OSLO**

Turen kan avsluttes her ved den vestre inngangen til Nationaltheatret stasjon, eller du kan fortsette ned i sentrum – til flere av de stedene der Steiner holdt sine foredrag.

- I Nationaltheatret ble den første eurytmiforestilling i Norge holdt i 1921 med en eurytmigruppe fra Dornach. Rudolf Steiner innledet og Marie Steiner resiterte dikt og eventyr for en fullsatt sal med 1200 tilhørere som viste seg å være et begeistret publikum. Men avisene omtalte forestillingen som uhyre slett. En tilsvarende eurytmiforestilling ble holdt i Casino Theater i Stortingsgata 16.

- I Brødrene Hals' konsertsal i Stortingsgata 24/26 holdt Steiner i 1909 foredraget om *Kristi inntreden i den vestlige verden, Kristus i det tyvende århundre* (1910), *Dødens port* (1913).

- I Christiania Handelsforening, Karl Johans gate 37 (Paleet) holdt Steiner foredraget *Død og udødelighet* (1912), og *Menneskets sjele-evighet fra antroposofiens synspunkt, Menneskets utvikling og oppdragelse fra antroposofiens synspunkt* (1923).

- I Studentersamfunnets regi holdt Steiner foredrag i 1921 i Universitetets Aula: *Kardinalspørsmålet i det økonomiske liv*. I Universitetets gamle festsal holdt han medlemsforedraget: *Antroposofiens grunnlag, Mennesket i antroposofiens lys, Verdensutviklingen i Antroposofiens lys*. I Universitetets auditorium holdt Steiner foredrag i regi av teologisk forening: *Jesus eller Kristus*.

- I Turnhallen i St. Olavs gate 25 holdt Steiner sitt første offentlige foredrag i Norge i 1908 om *Johannesevangeliet i teosofiens lys*, og i 1909 foredraget *Åndsvitenskap, evangelium og menneskefremtid*. I Idrettens hus i St. Olavs gate 23 holdt han i 1921 foredrag i Studentersamfunnets regi: *Veier til erkjennelse av høyere verdener*.

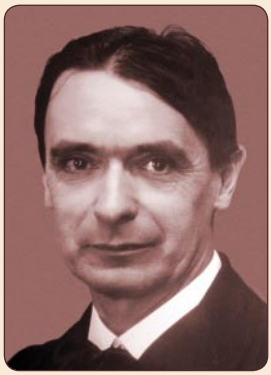
- I St. Olavsgate 4 har Oslo By Steinerskole (videregående) www.oslo-bysteinerskole.no tilhold i den gamle Arkitekthøyskolen.

- I Calmeyersgatens missionshus (i krysset Calmeyers gate / Bernt Ankers gate, huset ble revet 1971), holdt Steiner foredrag 1921 for flere enn 2000 tilhørere: *De høyere verdeners virkelighet*.

- Sommeren 1908 holdt Steiner 14 medlemsforedrag om *Teosofi i tilknytning til Johannesevangeliet* på Nordstrand Middelskole, Solveien 113, i dag Steinerskolen på Nordstrand www.nordstrand.steinerskolen.no og like ved ligger Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole www.hrso.steinerskolen.no i Ljabrubakken 50.

- Steiner holdt medlemsforedrag i en privat sommerbolig på Malmøya, Fossilveien 7, i 1908. Han og Marie von Sivers besøkte også Frognerseteren, Vikingskipet, Norsk Folkemuseum og Oldsaksamlingen. Særlig vekket stavkirken fra Gol Steiners interesse.

- I forbindelse med sin foredragsreise til Kristiania i 1913 dro Rudolf Steiner til Bergen.

RUDOLF STEINERS BESØK I NORGE

Rudolf Steiner besøkte Kristiania åtte ganger fra 1908 til 1923, og han holdt mer enn 100 foredrag i Norge. Han kom første gang i forbindelse med en nordisk reise i april 1908.

Allerede i juli samme år kom han tilbake – denne gangen kun til Kristiania. Professor Oskar Jæger (bror til Hans Jæger) skrev i Aftenposten i forbindelse med Rudolf Steiners offentlige foredrag i 1909 om Kristi inntreden i den vestlige verden (Brødrene Hals' lokale), at Steiner var en av samtidens merkeligste personligheter:

«Han har satt seg det mål å sammenknytte religion og vitenskap, gjeninnføre Gud i vitenskapen, naturen i religionen og derigjennom befrukte kunsten og livet. For denne oppgave synes han å sitte inne med ganske usedvanlige betingelser gjennom sin omfattende lærdom, sin grundige filosofiske utdannelse og sin likefrem fenomenale veltalenhet. Foredraget samlet 400–500 tilhørere.»

En rekke mennesker fra mange land fulgte Steiner på hans foredragsreiser rundt i Europa, og i 1909 var blant andre Christian Morgenstern med i følget, den tyske dikteren som hadde oversatt Brand, Peer Gynt og andre av Ibsens verker i 1890-årene. Han ble senere en av Steiners nærmeste medarbeidere.

Norgesbesøket i 1913 er beskrevet både i Andrej Belyjs memoarbok «*Verwandeln des Lebens*» og Assja Turgenieffs bok «*Erinnerungen an Rudolf Steiner*».

På denne turen dro Steiner også til Bergen, et besøk som er beskrevet i boken om Kristensamfunnets pionérår i Norge. På togreisen over fjellet (Bergensbanen var åpnet fire år tidligere), oppdaget Steiner den karakteristiske Vosseskiferen, og han ble svært begeistret for det blågrønne fargespillet i denne. Kort tid etter gikk et stort lass Vosseskifer til det første Goetheanumbygget og Glashaus i Dornach i Sveits.

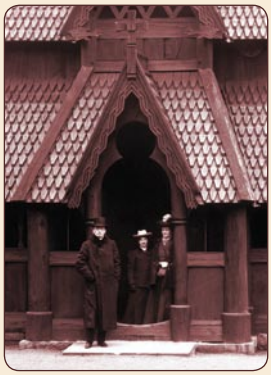
Da Rudolf Steiner kom tilbake til Norge etter første verdenskrig i 1921, ble han intervjuet i Aftenposten:

«Han stryger det lange, tynde haar bort fra panden og fæster to uendelig varme, mørkebrune øine paa mig. Hans ansigt er blegt, furet. Øinene lægger et vidunderlig skjær af mildhed over de sterkt markerte træk. – Jeg beder ham forklare, hva antroposofi er. Og her er dr. Steiners egne ord:

– Antroposofi vil i den moderne videnskabs klæde-dragt besvare menneskenes store livsspørgsmaal, sjælens væsen og udødelighed, – men denne videnskab har ogsaa sine rent praktiske sider. Erkjendelsen bliver vundet ved uddannelse af aandelige evner som menneskene i den almindelige videnskab ikke har nogen klar bevidsthed om. Uddannelsen sker systematisk i videnskabens aand. Antroposofi har intet med, hva man trivielt kalder okkultisme at gjøre, men støtter sig paa et klarsyn, som har sin grund i de almindelige erkjendelses-evner. Antroposofi er en aandelig skuen, som ligger over sanseerkjendelsen. Ved den oppnaaes baade en intimere menneskekundskab og et historisk udsyn over menneskehedens udvikling, som gaar langt udover, hva dokumenter beretter.»

FRA VENSTRE

- Rudolf Steiner i familien Reitans hage i Professor Dahls gate 17 i (1908).
- Rudolf Steiner sammen med Marta Steinsvik og datteren Kari. Marie von Sivers øverst til høyre.
- På Norsk Folkemuseum, inngangsportal Gol stavkirke (1908).

Fredrik Schreiner fra «*Norges Gymnasiaster*» intervjuet også dr. Rudolf Steiner da han besøkte Norge i 1921, og skriver:

«Allerede utseendet er frapperende. Med den høie, klare pande og de lysende, kastanjebrune øine, står han for mig – mer end nogen anden jeg har truffet, som typen på et åndsmenneske. Efter at ha præsentert mig som «Redakteur des norwegischen Gymnasiast-blattes», ber jeg dr. Steiner fortælle litt om hvilke feil han mener det særlig klæber sig til den nuværende skoleordning, og hvorledes det bedst kan rådes bod på disse.

– Hva vi trænger er en frigjørelse på alle åndslivets felter. Vi må arbeide os ut av alle de unaturlige bånd og stængsler, som nu hæmmer den fri utvikling. Og skolevæsenet må lægges om, ti det er skjævt bygget op, like fra roten av.

– Vi har søkt at bringe skolen mer i forbindelse med det praktiske liv. Og fremfor alt: Skolen har et høiere mål end at bibringe elevene det tørre kundskapsstof, skolen skal gjøre sine elever til mennesker. På andre skoler går undervisningen maskinmessig og automatisk; derfor er den moderne skoles slagord blit: Diciplin. Vort løsen derimot er: Ansvar. Gjennom frihet og ansvar må man modne deres karakter, må man stimulere deres arbeidsglæde, og anspore deres lyst til selvstændig arbeid.»

Rudolf Steiner kom til Norge for siste gang i 1923 da Antroposofisk Selskap i Norge ble stiftet. I talen påpekte han nødvendigheten av å ha en høy beredskap med hensyn til å fronte antroposofien i den offentlige debatt og viktigheten av å kunne argumentere mot kritikerne av antroposofien.

Til sammen holdt Steiner 22 offentlige foredrag i Norge, 71 medlemsforedrag og cirka 20 timer med esoterisk undervisning. I foredragene var det spesielt to temaer som var fremtredende.

Det ene var en kristen esoterikk blant annet i foredragssyklusene om Johannesevangeliet (1909), Johannes' åpenbaring, Det femte evangelium (1913), Jesus eller Kristus (1921), mens det andre temaet var Norge, nordmenn og deres særskilte oppgaver, holdt i en foredragssyklus i 1910, og Norge og Sveriges spirituelle fremtidsoppgave (1921).

Et tredje, kanskje like viktig tema, var Nødvendigheten av en kulturfornyelse holdt i et foredrag i 1921, og dertil en rekke foredrag om antroposofien som en kulturfornyer.

Kilder

- *En kulturimpuls slår rot – Fra antroposofiens første tid i Norge*, Terje Christensen, Antropos 2008.
- *Rudolf Steiner i Norge:* www.oslogruppen.no/Steiner_i_Norge.html
- *Rudolf Steiners foredrag i Norge*, Cato Schiøtz, Antroposofi i Norge nr. III og IV/2006 og I/2007.
- Intervju i forbindelse med Rudolf Steiners besøk i Norge, tilgjengelig på nettstedet til Antroposofisk Selskap i Norge.

Det antroposofiske kvartal bak Slottet

Spaserturen er lagt opp som en runde med Nationaltheatret stasjon som utgangspunkt. Hovedtyngden av stoppestedene viser dagens tilbud og aktiviteter som er sprunget ut av antroposofien og Rudolf Steiners råd og impulser. Turen kan forlenges ned i sentrumsgatene for å se flere av de stedene der Rudolf Steiner holdt foredrag på begynnelsen av 1900-tallet – den gang hovedstaden het Kristiania.

1 Cultura Bank
2 Bokken Lasson
3 Antroposofisk Selskap og Vidargruppen
4 Terapeutikum, Legene i Oscars gate
5 Antropos bokhandel og Oslogruppen
6 Arkitektenes Hus
7 Professor Dahls gate 17
8 Hjelms gate 3
9 Berle
10 President Harbitz gate 17
11 Røtter på Frogner (tidligere Helios)
12 Kristensamfunnet
13 Solrosen barnehage
14 Nobelinstituttet

UTGIVER © Antroposofisk Selskap i Norge, 2009 @
TEKST Sissel Jenseth @
FOTO Sissel Jenseth, Ole Reitan
DESIGN Conception, Adon Elmir @
KART © Cappelen Damm, Oslo 2009
E-DOK Conception @